

Helyi kultúrpolitika és finanszírozás Csongrád megyében

Azért vállalkoztam arra, hogy nem csak szervezőként, hanem előadóként is megjelenjek, mert az elmúlt három év alatt olyan anyag gyűlt össze, amely teljesen a konferencia tematikájába illik.

Háttér-információként annyit, hogy intézményünk 1999. július 1-én született, éppen az első Nyári Egyetem után néhány nappal. Az első kézenfekvő kérdés az volt, hogy milyen információk állnak rendelkezésünkre a munkához, mi van most – 7 évnyi megyei intézményi szünet után – Csongrád megyében. Tehát egyrészt volt az az elemi szándék, hogy gyűjtsünk, rendszerezzünk, csoportosítsunk, elemezzünk mindenféle szakágból és elsősorban intézményi életből bejövő adatokat. Erre rakódott az a felfogásom, amelyet egyszer már elmondtam egy másik fórumon. Eszerint a megyei művelődési központoknak a ma szokásos gyakorlattal szemben többet kellene foglalkozni magával az önkormányzati szférával, mert úgy gondolom, hogy *helyben az önkormányzat a tető a közművelődés felett*, s ha ez a tető lyukas, akkor bent szétázik minden. Tehát nem elég a "tető" alatti szakági ügyekkel bajlódni, hanem önkormányzati, közművelődési, igazgatási tanácsadásra is szükség van. (Ez a felfogás *Irányok és arányok* címmel az MMHÍR* – www.mmhir.hu – szakmai anyagok menüjében olvasható.)

Az adatgyűjtés úgy kezdődött, hogy 2001 elején egy körlevélben megkerestük a jegyzőket, és küldtünk nekik egy *adatlapot*¹. Látható belőle, hogy két alapkérdésünk volt:

1. milyen formában látják el a feladatot?
2. mennyit költenek rá?

Természetesen ott volt mögötte az átfogó nagy kérdésünk, hogy *az önkormányzatok vajon mennyire tartják fontosnak a közművelődést*. Mivel a második évre már némi információ volt arról, hogy az önkormányzatok közigazgatási tájékozottsága milyen, ezért már a második évtől mellékeltem az adatlap hátuljára egy *tájékoztató*² szöveget fogalom-magyarázatokkal. A beérkező adatokat átvezettem a *feldolgozó lapra*³, és ez alapján készült el a többi elemző tábla. Itt van egy érdekes dolog, ti. – mint látható – a közgyűjteményi összegeket is bekértem. Ennek az az egyszerű oka volt, hogy tudni akartam, mit kezd az önkormányzat a teljes közművelődési és közgyűjteményi normatívával, amely – mint tudjuk – négy szakágazatra adott normatíva, de ha én csak közművelődési adatokat kérek, akkor ezt sose tudom meg. Így viszont kiderült – majd fogom mutatni –, hogy a normatíva részaránya mennyi az önkormányzati kiadásokban Csongrád megyében. Ez volt tehát maga az adatgyűjtés.

Háromféle alaptábla készült mind a három évben:

1. *A közművelődési kiadások egy főre eső összege.*
2. *A közművelődési és közgyűjteményi kiadások együttes fejkvóta listája.* Itt már jelzem azt, hogy a könyvtár és a közművelődés közötti társadalmi presztízskülönbség pontosan látszik – s nem a mi javunkra, hiszen az látszik pl. 2002-ben, hogy 9 településnek nincs közművelődési kiadása, könyvtári kiadást viszont csak kettő nem jelzett. (És még ez sem biztos, hiszen valamilyen iskolai könyvtári ellátás van a településen.)
3. *A harmadik táblázat a normatíva részaránya a teljes kiadásokból*, amely azt mutatja meg, hogy míg az egyik településen a teljes kiadásnak csak 9%-át fedezi a központi normatíva, addig a lista alján van, aki el sem költi ill. másra fordítja ezt a pénzt.

Ezeket szerkesztettük össze az idén⁴ is egy-egy táblára.

Megkérdézheti persze bárki, hogy mi ebben a kultúrpolitika. Szentül hiszem azt, hogy helyben nem a nagy ideológiák és politikák jelennek meg közvetlenül. Helyben a kultúrpolitika *a napi gyakorlatban, értékekben, prioritásokban, intézményi formákban, közművelődés igazgatásban, stílusban, finanszírozási arányokban, szóval a hétköznapi kis értékekben jelenik meg*. Ezért úgy gondolom, hogy nyugodtan minősíthetem a majdan elmondott tanulságokat helyi kultúrpolitikaként, hiszen amikor nulla Ft-ot látunk egy táblázat alján, az helyi kultúrpolitika. Amikor az adatlap rosszul van kitöltve, az helyi kultúrpolitika. *Ez a közművelődés presztízsről, az ügy fontosságáról, értékéről szól*, arról, hogy milyen skálán helyezkedik el az adott helyi társadalomban, a helyi hatalom értékrendjében.

Nos, hát akkor nézzük a tanulságokat. Noha általában a hároméves átlagról beszélek, miután volt olyan adat, amit csak idén kértem először, lesznek évenkénti hivatkozások.

---

* A portál neve 2004-ben megváltozott. Az új név: www.erikanet.hu.

A közművelődés igazgatása

A feldolgozás elkezdéséhez az kellett volna, hogy a kért határidőre beérkezzenek az adatlapok. Ám a hivatalok nagy része késve küldte, pedig erre általában egy hónap állt rendelkezésükre. Az idei határidő után egy hónappal a *60 településből csak 40 küldte be*. A többinek általában újra ki kellett faxolni, hogy visszakaphassuk kitöltve, mivel ekkorra már "természetesen" senki nem tudott semmiről. Az így begyűjtött **60 adatlap mintegy fele minden évben hibásan volt kitöltve!** A tipikus hibák a következők voltak:

- 15–20 lapon visszatérően tévesen adták meg a szervezeti formát: pl. önálló költségvetési intézménynek jelölték a már évek óta alig használt, szakember nélküli művelődési házat, ill. abból a tényből kiindulva, hogy a könyvtár a művelődési házban van, a "könyvtárral összevont intézmény" rovatba ikszeltek.
- Még mindig gyakori a *könyvtár és a művelődési ház jogállásának, szakmai funkcióinak összekeverése*. Még mindig a *közművelődési könyvtár* régi fogalmát használják a kulturális törvényben használt "nyilvános könyvtár" fogalom helyett, s ez keveredéseket okoz. Ezért a finanszírozási táblákban is gyakran írták a könyvtár bér és dologi összegeit a közművelődési rovatba, vagy összevonták azokat, vagy épp' az ámk-formával keverték a többit stb.
- *Összekeverik a jogi önállóságot a gazdasági működésmóddal*, ezért a szervezet jogállásához odaírják pl., hogy részben önálló.
- *Nem töltötték ki a szervezeti formák rovatait* (amiből persze az látszik, hogy e tárgyban semmi nincs a településen).
- Az összegekbe belevették a pályázaton nyert összegeket is, s ezt – gyakran más adatokkal együtt – telefonon kellett korrigálni.

Három év egybecsengő tapasztalatai alapján kijelenthetjük, hogy **a közművelődés igazgatásának szakszerűsége és jogszerűsége alacsony színvonalú**. A kitöltött adatlapokból az derül ki, hogy *több adatközlő nem ismeri* a költségvetési intézmény paramétereit és a törvényes szervezeti formákat ill. a köztük lévő különbséget. **A hivatalok egy részében (harmadában-felében?) nemcsak hogy nem ismerik a kulturális törvény vonatkozó előírásait, de úgy tűnik, nem is akarnak előírásainak érvényt szerezni**. Sok helyütt a jegyző "leadta" valamelyik munkatársának a lap kitöltését, s láthatóan ellenőrizetlenül aláírta azt. Előfordult, hogy azt jelezték, nincs helyi közművelődési rendeletük, miközben mi tudtuk, hogy már rég elkészült. Ezek a tények nemcsak a jogszerűségnek és a szakszerűségnek, hanem **a közművelődés helyi presztízsének is pontos tünetei**.

Csak ezekkel magyarázható, hogy:

- három településen még mindig nincs közművelődési rendelet,
- városi jogállású település nem érzi (pedig tudja) kötelezően betartandó előírásnak közművelődési intézmény fenntartását,
- 8–10 településen nem érzik kötelező előírásnak azt, hogy legalább közösségi szintért kellene fenntartani,
- az ámk-t fenntartó települések mintegy kétharmadán (!) nem a közoktatási törvény és a Kjt. szerint működik a szervezet (ld. közművelődési intézményegység–vezetők és pótlékaik hiánya),
- 8–9 településen nincs közművelődési kiadás;
- 6 településen egy forintot se tesznek hozzá a központi normatívához, sőt, egy részét másra költik stb.

Mindezek mint lényegtelen és elnézendő törvénysértéseként értelmeződnek a közigazgatás világában, a polgármesteri hivatalokban, többségéről nem is tudnak vagy nem tartják fontosnak, de a tudatosan felvállalt jogsértéssel is találkozunk ("nem is akarunk rendeletet alkotni").

Sokan szörszálhasogatásnak mondják, gondolják azt, ahogy ezeket értelmezem. De szabadjon egy tágabb kontextusba helyezni az ügyet. A jog nem arra való, hogy megnehezítsük és bürokratizáljuk a világot, de *a jog be nem tartása egy olyan kultúrát sugall, olyan magatartásformát erősít meg, amelyben a korlátlan felelőtlenység uralkodik a településen, és ezek után semmiféle morális joga nincs az önkormányzatnak az állampolgárokkal szemben. A jog tehát* nem bürokrácia, hanem **a kultúra része**. Egyszerűen arról van szó, hogy ez is a magyar társadalom kulturális hozománya Európába. Talán ezért is van, hogy az EU-s pénzekben, pályázatokban nem vagyunk erősek, mert nem vagyunk jó bürokraták. Természetesen a max weber-i bürokráciáról beszélek. A többit ott tessék elolvasni...

Szervezeti–személyi feltételek

A tábla⁵ pontosan mutatja, hogy a települések **mintegy felén tartják be** a szervezeti és személyi feltételekről szóló hatályos jogszabályokat. Ez az állapot megfelel a hároméves trendnek. A kapott adatokból összeállított tábla két szempontsört ötvöz: a felsőben a személyi feltételek, oldalt pedig a szervezeti formák olvashatók. Az látszik, hogy a fehér mező a törvényes mező. Ami szürkében van, az vagy a kjt-nek, vagy az

közoktatási törvény ámk-s passzusának, vagy a kulturális törvénynek, vagy valami másnak nem felel meg. Ha a személyi feltételeket nézzük, akkor azt látjuk, hogy a szürke mezőben lévők többsége ámk. Ezen az ámk-soknak és ideológiáiknak érdemes lenne elgondolkodni...

Ha a szakmai hatékonyságot nézzük, "sötétebb" a kép. Településeink megközelítően harmadolhatók az ellátás optimalitása szempontjából.

- Az *optimális harmadban jogilag önálló szervezet* működik kinevezett igazgatóval, többé-kevésbé elfogadható kondíciókkal. (Jószándékkal ide értve azt a 11 települést is, amely könyvtárral összevont művelődési házat működtet, továbbá azt a két települést is, ahol csak részmunkaidős vezetőt foglalkoztatnak.)
- A *köztes harmadban szakmai és jogi félmegoldások* vannak (nem önálló a szervezet, nincs szervezet és/vagy vezető, szakirányú végzettségi hiányosságok, félállásos megbízások, vállalkozói működtetés, kommunális kht-ba "besöpört" intézmény, vezetői pótlék elmaradása stb.) Pozitívan árnyalja viszont a képet, hogy néhány ámk-ban az adott szervezeti forma korrekten működik, s nem akadályozza a szakmai munkát. Sajnos, ezek nem tipikus esetek.
- Az *elégtelen harmadban nincs személy* rendelve (értsd: jogilag megbízva és megfizetve) a feladathoz. Ráadásul ebből **8-10 településen még közösségi szintér sincs** működtetve! Itt is van persze pozitív árnyalat: mintegy 10 településen - lokálpatrióta érzelemből és/vagy szelíd hatalmi presszionálásra - végez valaki közösségi-művelődési feladatokat. Ám megbízásuk leginkább szóbeli, s hierarchikus (munkajogi) helyzetük miatt alig vétőzhető. Ilyen személy egy-egy helyi pedagógus, hivatalnok vagy könyvtáros. Nekik munkájukért köszönettel tartozunk.

Mindez tehát azt jelenti, hogy az *50%-os törvényességi megfeleléssel szemben az optimális működtetés aránya minden évben lecsökkent egyharmadra*. Emlékeim szerint a 80-as években ugyanezek a paraméterek alapján lényegesen jobb volt a helyzet, mintegy kétharmados aránnyal minősítem az akkori személyi-szervezeti ellátottságot.

A pénzügyi finanszírozás

Először háttér információként hadd közöljek egy rövid számsort. Fontosságát az adja, hogy ezek trendjét össze lehet hasonlítani a megyei támogatási adatok trendjével.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
A normatíva összege (Ft/fő)	555	631	731	792	859	1114
A normatíva változása az előző évi százalékában	n. a.	114	116	108	108	130
Az infláció mértéke (Forrás: KSH)	14,3	10	9,8	9,2	5,3	n. a.

Ezek után nézzük az első táblát, amely – mint az összes többi – a 60 település adatainak összesítése alapján készült.

A támogatás költségvetési szerkezete és belső aránya
(eFt / %)

	2000	2001	2002
Bér és járulékai	183.073 / 35	241.409 / 36	302.095 / 37
Dologi költségek	307.568 / 58	380.022 / 57	442.995 / 54
Felhalmozási kiadások	35.895 / 7	49.823 / 7	80.937 / 9
Összesen:	526.536 / 100	671.254 / 100	826.027 / 100

A táblázat azt mutatja, hogy szinte azonos a belső rovatok aránya, a bér lassú 1-1 százalékos növekedése mellett aggasztó a dologi csökkenése, mert ez egyrészt a működési, másrészt a karbantartási költségek visszafogását jelenti. (Ez majd a következő táblán jobban érzékelhető.) A felhalmozási kiadások egy-két település induló nagyberuházása miatt nőttek.

Más szempontból nézve ugyanazon alapszámokat a három évváltozásait mérhetjük. (Természetesen tudjuk, hogy ez inkább mondható "pillanatfelvételnak", mint trendnek, de mégis érdemesnek tartjuk bemutatni.

A támogatás növekedése (eFt) és aránya (%) az előző évihez képest

	2000	2001	2002
Bér és járulékai	183.073 n. a.	241.409 32	302.095 25
Dologi költségek	307.568 n. a.	380.022 24	442.995 17
Felhalmozási kiadások	35.895 n. a.	49.823 39	80.937 62
Összesen:	526.536 n. a.	671.254 27	826.027 23

Itt látható a hivatkozott dologi arány helyzete, hiszen a 2001. évi 24% után csak 17%-kal nőtt, miközben a felhalmozási összegek 39-ről 62%-ra emelkedtek. Itt *megkockáztatok egy hipotézist*, amely egyéb tapasztalataimmal egybevégtelen, bár kétségtelen, hogy konkrét bizonyításra vár: az önkormányzatok az alacsonyan tartott napi működés kiadásai mellett szeretnek vállalkozni új beruházásokra még ott is, ahol esetleg a meglévő művelődési ház felújítása olcsóbb lenne. De látványosabb egy új rendezvényház (ez a fogalom is megér egy külön elemzést, legalább annyira szörnyű, mint a művelődésszervező szavunk) felavatása, mint a régi tatarozása (vö. a kultúra mint a hatalom legitimációs eszköze), miközben már takarítónő sincs a házban... Természetesen vannak pozitív példák is, ahol erre szükség van, mert nincs közösségi tér a faluban. De a felújítás kérdéseire még visszatérünk.

A tavalyi összegzés után világossá vált számunkra egy *ellentmondásos jelenség* is. Az önkormányzatok jelentős összegeket fordítanak helyi nagyrendezvényekre: falunapokra, fesztiválokra. Ezek kiadásai azonban sok helyen nem a közművelődési szakfeladatoknál található, hanem a hivatal működési kiadásai között. Ezért ezek nem jelennek meg sem a kulturális statisztikában, sem felmérésünkben. Az alábbi táblázat azt mutatja meg, hogyan viszonyul ez az összeg az intézményi kiadásokhoz, ill. a teljes közművelődési kiadásnak hány százaléka van a hivatalban.

Sz.	Település	Intézmények támogatási összege (eFt)	Hivatali rovaton jelzett összeg (eFt)	Hivatal /összes (%)
1.	Ambrózfalva	1.141	356	24
2.	Csanádalberti	1.140	263	19
3.	Csongrád	24.884	9.100	25
4.	Deszk	8.408	2.907	26
5.	Domaszék	—	5.951	100
6.	Hódmezővásárhely	90.302	24.855	26
7.	Királyhegyes	2.520	420	14
8.	Röszke	11.650	1.742	13
9.	Szatymaz	11.016	1.897	15
10.	Szegvár	10.317	355	3
11.	Szentes	40.291	16.404	29
12.	Üllés	10.530	100	1
ÖSSZESEN:		212.199	64.350	23

A számok indokolatlanul magas arányokat mutatnak. Soknak tartjuk a 15% fölötti arányokat (miközben keveselljük az 1-3%-okat), hiszen akkor miért tartanak fenn intézményeket - szól a költői kérdés. A rendezvények zöme kétség kívül érték a helyi közösségi-művelődési életben, nem véletlen, hogy általában ezek szervezését is az intézmény ill. a népművelő végzi, ám – s kérdésünkre szerintünk ez a válasz – a pénz felett nem mindig ő, hanem a hivatal (polgármester?) rendelkezik, s ez néhol olyan mértékű kézivezérlést jelent, amely esetenként az előadók, programok kiválasztásában is megnyilvánul. A jelenség oka egyszerű: *a kultúra legitimáló funkciójáról* és erejéről van szó. A hivatal által finanszírozott nagyrendezvény ugyanis egyúttal az *aktuális helyi hatalom reprezentációja* is, ahol fel lehet szólalni, érdekeket lehet artikulálni és érvényesíteni.

Mindebből több tanulság is adódik:

- pozitívum, hogy a helyi közművelődésre a felmérés adatainál nagyobb összegeket fordítanak;

- negatívum, hogy az összegek felhasználásában nem feltétlenül a szakmaiság a domináns elem, hanem erős a szubjektív érdekszempontok rendszere;
- mindezekért az lenne a kívánatos, hogy a hivatal (polgármester) - bölcs önkorlátozással és a szakmaiság tisztelete okán - ezen pénzek felhasználásával a szakmai szervezetet/személyt bízná meg, amely döntés persze nem zárna ki a szükséges (és elégséges!) helyi egyeztetéseket.

Ezek teljesüléséhez persze az kellene, hogy mindenütt meghatározzák – *szakmailag átgondolt helyi közművelődési rendeletben* – a feladatok ellátásának szervezeti, személyi és pénzügyi feltételeit. Így a kulturális törvényben megfogalmazott **közösségi szint**terrel és a hozzárendelt személyi felelőssel megoldható lenne még kistélepülésen is.

Nézzük most meg egy összesítő táblán azt, hogy a három év átlagában mennyi volt az egy főre fordított **közművelődési kiadás** és hogy ez alapján milyen **települési sorrend** alakult ki, ill. évente milyen helyezést értek el. (Az elválasztó vonalak az ezres nagyságrendek határait jelzik.)

	Lakos 2002-ben	2000–2002 közötti átlag (Ft/fő)	2000	2001	2002
1. Bordány	3.114	4.960	3.	16.	1.
2. Röszke	33.84	4.702	2.	1.	6.
3. Algyő	5.336	4.680	1.	7.	3.
4. Eperjes	741	3.855	15.	2.	4.
5. Csanádpalota	3.925	3.848	7.	4.	8.
6. Öttömös	826	3.376	18.	19.	2.
7. Csanádalberti	525	3.271	14.	3.	1.
8. Pitvaros	1.633	3.117	6.	8.	12.
9. Szatymaz	4.356	3.095	5.	20.	9.
10. Ambrózfalva	547	3.087	16.	5.	13.
11. Üllés	3.216	2.943	9.	13.	15.
12. Árpádhalom	630	2.886	8.	12.	14.
13. Pusztamérges	1.218	2.656	12.	14.	17.
14. KISTELEK	7.693	2.623	20.	27.	7.
15. Deszk	3.261	2.514	17.	9.	22.
16. Királyhegyes	731	2.467	36.	31.	5.
17. Zákányszék	2.817	2.448	22.	6.	32.
18. Nagylak	662	2.377	44.	18.	10.
19. Földeák	3.372	2.372	21.	17.	18.
20. Apátfalva	3.397	2.281	10.	15.	31.
21. Nagyér	649	2.093	39.	28.	11.
22. MINDSZENT	7.666	2.008	13.	23.	26.
23. Ruzsa	2.849	1.909	26.	32.	19.
24. Baks	2.368	1.861	50.	11.	24.
25. CSONGRÁD	18.825	1.790	23.	21.	27.
26. HÓDMEZŐVÁSÁRHELY	49.614	1.785	25.	26.	23.
27. Zsombó	3.288	1.759	19.	24.	28.
28. MÓRAHALOM	5.569	1.734	40.	10.	39.
29. Szegvár	5.122	1.720	34.	34.	20.
30. Mártély	1.327	1.569	27.	33.	30.
31. Ásotthalom	4.212	1.558	30.	25.	33.
32. MAKÓ	25.842	1.469	28.	35.	35.
33. Maroslele	2.234	1.439	47.	30.	21.
34. Sándorfalva	8.023	1.427	41.	39.	29.
35. Tiszasziget	1.780	1.380	37.	38.	36.
36. Kiszombor	4.336	1.347	42.	46.	21.
37. Klárafalva	526	1.337	4.	42.	—
38. Fábiánsebestyén	2.394	1.319	11.	22.	—
39. SZEGED	163.591	1.259	31.	36.	38.

40. SZENTES	31.547	1.176	29.	47.	34.
41. Derekegyház	1.877	1.096	24.	43.	44.
42. Csengele	2.024	1.014	45.	41.	40.
43. Székkutas	2.604	932	38.	44.	43.
44. Domaszék	4.167	904	—	40.	37.
45. Nagymágocs	3.502	892	35.	37.	50.
46. Forráskút	2.188	807	32.	45.	45.
47. Dóc	808	658	49.	50.	42.
48. Balástya	3.622	552	43.	49.	48.
49. Magyarcsanak	1.675	500	48.	48.	47.
50. Tömörkény	1.981	492	—	51.	41.
51. Kövegy	503	459	33.	—	49.
52. Ferencszállás	705	313	46.	29.	46.
53. Pusztaszer	1.664	70	51.	52.	51.
54. Csanytelek	3.089	0	—	—	—
55. Felgyő	1.448	0	—	—	—
56. Kübekháza	1.607	0	—	—	—
57. Nagytóke	519	0	—	—	—
58. Óföldség	558	0	—	—	—
59. Ópusztaszer	2.256	0	—	—	—
60. Újszentiván	1.555	0	—	—	—

(Nagybetűvel szedve a városok.)

A táblázat többféle következtetést enged. Nézzük a legfontosabbakat.

- Nincs egyenes arányú összefüggés a település lélekszáma és a finanszírozási mérték között. Szinte a lista minden részében találunk kisebb és nagyobb községeket. Tehát a nagyobb tőke nem feltétlenül előny, ill. a kisebb nem feltétlenül hátrány.
- Nagyobb városaink viszont a lista alsó felében vannak, Szeged és Szentes 39. ill. 40. helye elgondolkodtató. De Kistelek is csak Rendezvényház beruházásával került feljebb a korábbi 20. ill. 27. helye után.
- A szürke mezős települések valamelyik évben, vagy mindegyik évben másra költötték a normatíva teljes összegét, a három év alatt 12 ilyen település volt, ez a települések 20%-a!
- A három év alatti sorrendek között nagy a szóródás, igen távoli számpárok olvashatók. Egyik évben még 3., utána 16., vagy épp fordítva: 4. hely után 42. Tehát nagyon rapszodikus a helyezési sorrend - de erről később.

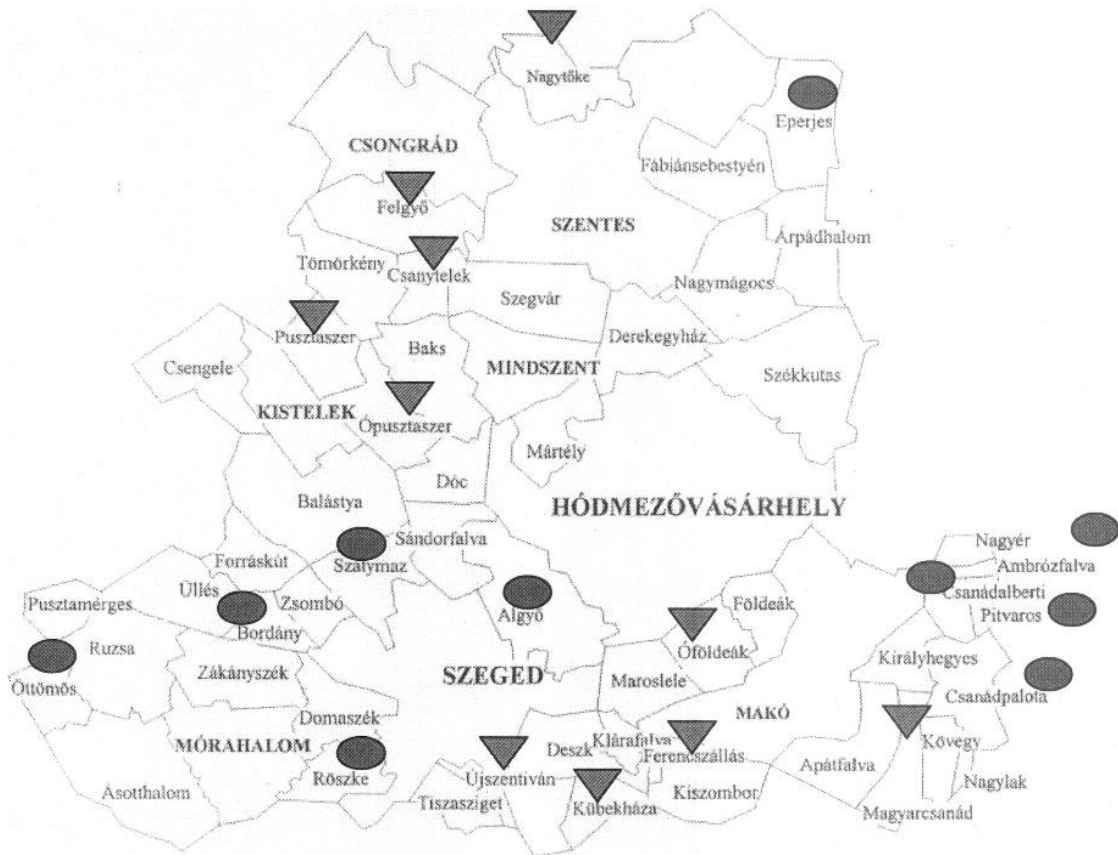
Nézzük meg most külön az első ill. az utolsó 10 település adatait.

	<u>Átlagléttségük</u>	<u>A három év fejkvóta átlaga</u>
1-10.	2.376 fő	3.799 Ft/fő
51-60.	1.390 fő	84 Ft/fő (!)

Néhány tanulság:

- Az utolsó tíz létszáma éppen 1000 fővel kevesebb az első tíz átlagánál. Csanytelek kivételével – amely abszolút szubjektív okok miatt került ide, ugyanis az akkori polgármester úgy vélte, hogy nem kell "ezeknek ilyen" (pedig ott a korábbi évtizedekben mindig volt "ilyen", mármint művelődési ház és népművelő) – zömében kistelepülésekről van szó. Ha végiggondoljuk az önkormányzatok finanszírozási rendszerét, akkor azt látjuk, hogy olyan forráshiányos településekről van szó, amelyek örülnek, hogyha az iskolát még valahogy körömszakadtáig megtartják, vagy legalább az alsó tagozatot, és ez szinte mindenüket elviszi...
- Ugyanakkor az első tíz évenkénti sorrendje sem kiegyensúlyozott finanszírozási rendszert mutat. Nagy a szóródás a helyezési sorszámok között, akár 17 hellyel is változhatott egyik évről a másikra. Mindössze négy olyan település van köztük, ahol maximum 6 helyezéssel változott a sorrend.
- Sajnos, eléggé egynemű ez a kép viszont az utolsóknál, ahol mindössze három ért el bármilyen helyezést a három év során, a többenél "néma csend".

Nagyon érdekes ezeknek a területi eloszlása:

Az *első 10* (ellipszissel jelölve) térbeli eloszlása ellentmondásos, és alaposabb kutatást érdemelne. Tudniillik 5 település a megye keleti szélén van (sőt, Öttömös is – bár nyugati, de – megyeszéli kistelepülés), zömében apró, nehezen prosperáló, létező világ. Eperjesnél kimondottan szubjektív okok generáltak: egy közép fokú népművelő végzettségű hivatali kollégáné nem hagyta békén a polgármestert, a polgármesternek is volt hozzá affinitása, és nagy erővel újraélesztették a házat revitalizációs és egyéb sikeres pályázatokkal. Volt tehát egy óriási akarát, és a terület ezt támogatta. A többi négyenél egyrészt az intézményfenntartás adja ki ezt az eredményt, illetve a hivatali rovatok összegei is jelen vannak, Csanádpalota pedig nagyközségként mindig is komolyan vette e feladatát.

A többi település döntően a gyümölcsös, barackos, homoki vidék a régi Szeged járásból, amelyeknél a gazdasági potenciál, a települések életképessége mindig is erősebb volt. Ez a vidék a valamikori szegedi puszták volt, ahova mindenhol, még a felvidékről is települtek ide emberek. A benépesült tájon 24 tanyabokorból csinált a politika községet 1945–1950 között. Ez itt – korábbi szerves tanyai fejlődésük ellenére – szinte mind csinált község. Márpedig Magyarországon a csinált községek és a csinált városok – mint pl. Dunaújváros, Komló stb. – arról szólnak, hogy ennek fejében *az állam minden állami beavatkozási színteret megteremt*. Tehát, ahogy csinált iskolát és községházat, úgy csinált kultúrházat is, igaz ehhez a kisajátított gazdák és kocsmák szolgáltak épületül. Itt egy nagyon erős, többévtizedes intézményi tradíció fogadta a rendszerváltást, és ezek adigra már beépültek a helyi társadalomba.

Nézzük az *utolsó 10* (háromszöggel jelölt) települést. Itt már van egy hipotetikus magyarázat a területi eloszlásra. A települések két kistérségben helyezkednek el, egyrészt a zömében Makó környéki kistérségben, másrészt a kistérségben – mindkettőben nehéz gazdasági örökséggel és nehéz mai valósággal. Ismereteim szerint utóbbi szerepel a 41 kiemelten hátrányos helyzetű kistérség listáján. További elem a képben, hogy itt viszont – három falu kivételével – nem is volt igazából művelődési intézményi tradíció, ami megtartandó érték lehetett volna, mint ahogy ez a Szeged környéki falvaknál pozitívumként megjelent.

Szóljunk most a felújítási beruházási adatokról az alábbi táblázat alapján.

Közművelődési felújítás, beruházás sajátérs összegei (eFt)

Sz.	Település	2000	2001	2002	Összesen
1.	Kistelek	5.303	2.957	15.284	23.544
2.	Bordány	—	—	23.435	23.435
3.	Röszke	5.551	9.239	—	14.844
4.	Szentes	6.435	5.421	1.108	12.964
5.	Szeged	—	2.218	8.621	10.839
6.	Szatymaz	1.553	2.575	5.837	9.965
7.	Baks	—	4.620	3.370	7.790
8.	Zákányszék	60	5.591	1.433	7.084
9.	Mindszent	5.729	—	83	5.812
10.	Csongrád	268	742	4.593	5.603
11.	Fábiánsebestyén	3.497	1.485	—	4.982
12.	Algyő	2.734	1.597	187	4.518
13.	Csanádpalota	280	1.645	2.229	4.154
14.	Nagymágocs	1.453	2.583	—	4.036
15.	Szegvár	274	117	3.367	3.758
16.	Mórahalom	420	2.954	—	3.374
17.	Hódmezővásárhely	—	—	2.500	2.500
18.	Deszk	—	515	1.540	2.055
19.	Pitvaros	570	1.259	—	1.829
20.	Eperjes	—	1.013	744	1.757
21.	Öttömös	—	—	1.573	1.573
22.	Sándorfalva	431	315	490	1.236
23.	Csengele	—	322	901	1.223
24.	Tömörkény	—	—	1.046	1.046
25.	Kiszombor	—	—	768	768
26.	Ásotthalom	—	620	129	749
27.	Tiszasziget	—	650	—	650
28.	Ruzsa	530	—	65	605
29.	Domaszék	—	520	—	520
30.	Királyhegyes	—	—	504	504
31.	Forráskút	125	186	70	381
32.	Nagylak	—	—	369	369
33.	Földeák	125	110	125	360
34.	Nagyér	—	—	354	354
35.	Balástya	280	—	—	280
36.	Zsombó	277	—	—	277
37.	Ferencszállás	—	267	—	267
38.	Üllés	—	—	212	212
39.	Derekegyház	—	192	—	192
40.	Klárafalva	—	56	—	56
Települések száma:		20	27	28	40
Összesen (eFt):		35.895	49.823	80.937	166.655
Megyei átlag (Ft/fő)		83	115	188	129

Felújítás tehát évről évre volt 20-27-28 településen. 2002-ben – mint láttuk – lényegesen nagyobb. (Erre mondta nekem magyarázatul egy kolléga, hogy ősszel önkormányzati választások lesznek...) Viszont a hároméves trend már ennél fontosabb, amiből az látszik, hogy 40 településen volt összesen a három év alatt felhalmozási rovaton valamilyen kiadás. Ebből minden évben csak 10 település fejlesztett. A kép tehát itt is hektikus, rapszodikus, nincs benne stratégia. Van ahol persze egyszer 23 millió, és van, ahol – Kistelek – ezt három részletben érték el.

A szürke mező pedig azt jelzi, hogy a szervezeti forma táblázatban valami nem stimmel. Tehát amíg azt látjuk, hogy valamiféle kultúrpolitikai szándék egyrészt visz be forrást a fejlesztésekbe, aközben a szervezeti formákra, de méginkább a személyi előírásokra vonatkozó jogszabályokat nem tartják fontosnak – ahogy az erről szóló táblázat elemző részénél olvashatóak.

Összegzés

1. *Hiányzik a koncepcionális gondolkodás a kultúrában (is)*

Alig találkozni településfejlesztési koncepcióval, kulturális koncepcióval. A települések döntően az aktuális pályázati forrásokhoz szabják terveiket, s nem készülnek tudatosan – akár félkész projektekkel, koncepciókkal. Így aztán örök lemaradásban vannak, ill. ez meglátszik a beadott pályázatok minőségén és eredményén.

2. *A közművelődési rendeletek mint a jog és a pályázati feltételek termékei*

Legtöbb helyen azért készült rendelet, mert a kulturális törvény előírta. E feltétel megfelelésének legszélsőségesebb példája az volt, amikor csak a települési adatok voltak mások az elkészült rendeleten, az összes többi szó szerint megegyezett a szomszéd községével. De ezen túl is alig többek a kulturális törvény kimásolt szövegein. Újabban pedig azért készítettek lóhalálában rendeleteket, mert egyre több pályázati kiírás formai kelleke, s a pályázati határidő miatti kapkodás sem az alapos munka felé terelte az önkormányzatokat.

3. *A finanszírozás – fejlődése ellenére – „létférfon”*

Továbbra is a *maradék-elv* vezérli az önkormányzatokat. A napi szakmai tevékenységre és az intézményi karbantartásra minimális keretek maradnak, miközben egyes helyeken látványos és néha túlzó beruházások indulnak.

4. *A közművelődési igazgatásának szakszerűsége és jogszerűsége alacsony színvonalú*

A finanszírozási helyzet analógiájaként valamiféle *maradék-elvű törvényesség* észlelhető. Mindez ráadásul szinte indokolt és természetes állapotnak minősül a közigazgatásban, különösen, ha kevés a pénz. Az pedig mindig kevés. Ezek egyrésze egyébként az adott pénzügyi keretek között is kezelhető lenne, mert sok helyzet nem anyagi függésű. Ám ehhez a *kulturális jog ismerete* és a *megoldás szándéka* kellene...

5. *Magas hivatali elkülönített összegek (presztízfunkciók)*

Miközben alacsony az intézményi finanszírozás mértéke, eközben magas kulturális összegek rejtőznek a hivatalok rovatain. Bizonyos, hogy nemcsak az itt bevallott 12 településnél vannak elkülönített összegek, mert nem ennyiben rendeznek különböző falunapokat és ünnepeket. Izgalmas és meglepően tanulságos lenne elvégezni a hivatalok által finanszírozott rendezvények érték- és költségelemzését... Valójában ezek miatt válik gyakran hiteltelenné a szűkös pénzügyi helyzetre való örökös hivatkozás.

6. *Az intézmény – a szakember – a tevékenység kiszolgáltatottsága*

Mindezek miatt állandó kiszolgáltatottságban kell létezni: állandó stressz a pályázati eredmények várása, a fenntartói "ötletek" és a képviselők "hozzaértésének" elviselése, a "racionalizálás" szóval legitimált csökkentések, a törvényes járandóságok elmaradása... a sor még sok példával folytatható.

Mindezek után tegyük végül arra kísérletet, hogyan fogalmazhatnánk meg, milyen Csongrád megye településeinek kulturális politikája. A megfelelő fogalomhoz a 70-es években Kolosi Tamás által vezetett társadalomkutatás anyaga vezetett. Ott ugyanis Kolosiék 7 paraméterrel mérték egy hétfokozatú skálán az egyének társadalmi státuszát, s értékelték az egyén helyzetét. Ha legfeljebb két ponttal különbözött egyik-másik szempont szerinti helyzet, akkor az egyén *konzisztens (kikristályosodott tömör, rendezett) státuszú*. Kettőnél nagyobb eltérés esetén inkonzisztens volt a státusz.

Ez alapján az a hipotézisem, hogy a megye településeire **inkonzisztens helyi közművelődés(politika)** jellemző. Ehhez az alábbi szempontokat lehet felállítani:

1. *Településfejlesztési, kulturális koncepcionalitás*

2. *A közművelődési rendelet minősége*

3. *A közművelődés igazgatása*

4. *Intézményműködtetés – elkülönített alapok – hivatali források – felhalmozási kiadások arányai*

5. *Szervezeti megoldások (jogi és gazdálkodási formák)*

6. *Működési feltételek (személyi – pénzügyi – tárgyi)*

7. *Fejlesztések – pályázatok*

Konzisztenciát mutatna az eredmény, ha a 7 skálán a mért értékek 1-3, 2-4, 3-5, 4-6 vagy 5-7 között mozognak. Az eddigi elemzések azonban eléggé egyértelműen bizonyítják, hogy ezt kevés település produkálná. Elég csak a három év rapszodikus változó helyezéseire, a nagyberuházás és a hiányzó törvényesség ellentmondásaira, a rendeletek minősége ill. a nyertes pályázatok közötti ellentmondásokra stb. gondolni. A legtöbb település skáláin legalább 3-4 pontos eltérés lenne, de soknál akár 4-6 pont is lenne. Ha ez egy hétlábú hokedli lenne, igen billegne a különböző hosszúságú lábak miatt, könnyű lenne leesni róla – mint ahogy sok településen le is esnek róla; vagy olyan alacsony (ld. a lista alját), hogy lehetetlen rajta ülni...

Ezek azonban azt is jelzik, hogy **a közművelődés fejlesztésében nincs stratégia, perspektíva**, hanem a napi kényszerek és/vagy (politikai) széljárások mozgatják. Furcsa módon a konzisztens közművelődés-politika közelébe leginkább listánk alsó 8 települése jutna, hiszen náluk ezt a szinte mindenben való hiány együttállása okozza. Sajnos, a pozitív-konzisztencia világában alig találnánk települést, talán inkább a lista közepén.

Mindez persze hipotézis, amelyet ugyan bizonyítani látok az eddigi adatok és személyes tapasztalataim alapján, ám kétség kívül hiteles választ csak valamennyi szempont részletes elemzése adna. Talán erre is lesz mód egyszer. És még egy hipotézis: szakfelügyelőként is járva az országot megkockáztatom a következő kijelentést: **mindaz, amit állítok, nem Csongrád megye sajátossága – jellemző a hazai közművelődési állapotokra**. Ez persze számunkra nem vigasz, ettől még Csongrád megyében nem feltétlenül kellene így lenni. De úgy tűnik, egyelőre nem lehet másként (itt sem).

Befejezésül azonban hadd mentsem fel részben az önkormányzatokat, hiszen a mai finanszírozási rendszerben igen szűkös a mozgásterük, mivel *igazi munkáltatónk az állam*. Ezért a mai és még sok évig a majdani **közművelődés-finanszírozás első számú felelőse az állam** (a parlament), amely meghatározza ezeket a költségvetési kereteket. Az állam pedig mindaddig nem vonulhat ki e szférából, amíg a társadalom meg nem erősödött annyira, hogy nagyobb részt vállaljon e tevékenység finanszírozásából. Ez az idő azonban minimum évtizedekben mérhető...

Csongrád Megyei Közművelődési Tanácsadó Központ - Szeged, Rákóczi tér 1.

Információ: Török József - 62/566-092; fax: 566-091

Települési önkormányzatok közművelődési feladatainak ellátása – 2002

Kérjük, kitöltés előtt olvassa el a hátoldalon lévő Tájékoztatót!

I. A település neve: .....

II. Állandó lakosok száma 2002. december 31-én: fő

III. A feladatellátás SZERVEZETI FORMÁJA a 2002. DECEMBER 31-i állapot szerint :

(tegyen x-et a megfelelő négyzetbe!)

1. költségvetési intézmény fenntartásával, melynek jogi(NEM GAZDÁLKODÁSI!) formája:

a) önálló közművelődési intézmény .....

b) könyvtárral összevont közművelődési intézmény .....

c) általános művelődési központ közművelődési intézményegysége .....

2. közhasznú társaság .....

3. közművelődési megállapodás keretében, melyben a feladatellátó:

a) magánszemély .....

b) gazdasági társaság .....

b) civil szervezet: egyesület, alapítvány, közalapítvány (a megfelelő húzza alá!) .....

4. közösségi színtér (épület) fenntartásával .....

IV. Önkormányzati kiadások összege 2002-ben (eFt-ban)

(INTÉZMÉNYI SAJÁT BEVÉTELEK ÉS EGYÉB KÜLSŐ FORRÁSOK NÉLKÜL!!!)

<i>1. Közművelődési támogatás (szakfeladat: 921815)</i>	<i>Bér és járulékai</i>	<i>Dologi</i>	<i>Felújítás, beruházás</i>
A III/ 1. pontban leírt intézmény támogatási összege			
A III/2-3. pontban leírt formák támogatási összege			
A III/4. szerinti feladatellátás költségeinek összege			
Egyéb közművelődési céltámogatások (alapok) összege			
A Hivatal működési kiadásaiban közművelődési célra fordított összeg			

<i>2. Közgyűjteményi támogatás</i>	<i>Bér és járulékai</i>	<i>Dologi</i>	<i>Felújítás, beruházás</i>
Könyvtár + múzeum + levéltár			

Kelt: 2003. ....

PH

.....
jegyző

Tájékoztató az Adatlap kitöltéséhez

Az Adatlap faxon is beküldhető!

Az alábbiakban az Adatlap egyes pontjainak szakmai értelmezését ill. törvényi forrását adjuk meg a ***muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény*** alapján

III. ponthoz: ***Kizárólag az itt felsorolt ellátási formák törvényesek.*** A közművelődési intézmények felsorolását a tv. 74. §-a tartalmazza. Az intézményi feltételeket a tv. 1. sz. ***melléklet o)*** pontja szabályozza: ***"a lakosság közösségi közművelődési tevékenységéhez erre a célra alapított, fenntartott, működtetett, megfelelő szakmai, személyi, infrastrukturális feltételekkel és alapító okirattal rendelkező költségvetési szerv vagy egyéb fenntartású intézmény"***. (A könyvtár tehát ***nem közművelődési intézmény***, rá a tv. más szabályai vonatkoznak, s elnevezése is megváltozott nyilvános könyvtárra.)

III. 1. a) ponthoz: Ide az ***önálló jogi személyiségű*** intézményt kell számítani, függetlenül attól, hogy ***gazdálkodási módja*** szerint önálló vagy részben önálló.

III. 1. b) ponthoz: Ide - az alapító okirat szerint - a könyvtárral összevont művelődési házat kell sorolni. A jogi ill. a gazdálkodási működés különbözőségére ld. az előbbi pontot.

III. 1. c) ponthoz: Ide a közoktatási törvény (1993: LXXIX.) ***33. § (1) bek. c) pontja ill. az (5)-(11) bek.*** szerint működő általános művelődési központ ***közművelődési intézményegységét*** kell sorolni.

III. 2. ponthoz: Ide a közművelődési kht.-kat kell sorolni.

III. 3. ponthoz: A tv. 79. §-ában leírt közművelődési megállapodás feltételeinek megfelelő feladatellátási formát kell idesorolni.

III. 4. ponthoz: A tv. 1. sz. ***melléklet r) pontja*** így fogalmaz: ***"Közösségi színtér: a helyi lakosság rendszeres vagy alkalmi közművelődési tevékenységének, a lakosság önszerveződő közösségeinek támogatása érdekében önkormányzati fenntartásban, önkormányzatok társulásában, vagy közművelődési megállapodás alapján működtetett, erre a célra alkalmassá tett és üzemeltetett, adott helyen rendszeresen működő intézmény vagy egyéb jogállású létesítmény (helyiségegyüttes, épület)."***

IV. 1. ponthoz: Ide a ***közművelődési (921815 sz. szakfeladat alatti)*** kiadásokat kérjük írni.

IV. 2. ponthoz: Ide a ***könyvtári, levéltári és múzeumi ágazati*** kiadások együttes összegeit kérjük írni.

Együttműködésüket köszönjük!

Települési önkormányzatok közművelődési és közgyűjteményi kiadásai 2002-ben
(A normatíva összege: 859.- ft/fő)

Sz.	Település neve	Állandó lakosok száma	Normatív támogatás összege (eFt)	A közművelődés önkormányzati támogatása					A közgyűjtemények önkorm. támogatás összege (eFt)	Közművelődési és közgyűjteményi ráfordítás együtt		
				Bér és járuléakai (eFt)	Dologi költségek (eFt)	Felújítás, beruházás (eFt)	Összes költség (eFt)	1 lakosra jutó összeg (Ft)		Az önkormányzati támogatás összege (eFt)	A normatíva részaránya (%)	1 lakosra jutó összeg (Ft)
1.	Algyő	5.336	4.584	14.596	11.839	187	26.622	4.989	18.151	44.773	10	8.391
2.	Ambrózfalva	547	470	655	1.111		1.766	3.229	460	2.226	21	4.069
3.	Apátfalva	3.397	2.918	4.332	2.378		6.710	1.975	4.178	10.888	27	3.205
4.	Árpádhalom	630	541	1.584	628		2.212	3.511	628	2.840	19	4.508
5.	Ásotthalom	4.212	3.616	5.201	2.518	129	7.848	1.863	4.922	12.770	28	3.032
6.	Baks	2.368	2.034	425	1.652	3.370	5.447	2.300	1.293	6.740	30	2.846
7.	Balástya	3.622	3.111	1.530	379		1.909	527	2.593	4.502	69	1.243
8.	Bordány	3.114	2.675	3.088	2.117	23.435	28.640	9.197	1.771	30.411	9	9.766
9.	Csanádalberti	525	451	654	1.018		1.672	3.185	687	2.359	19	4.493
10.	Csanádpalota	3.295	2.830	6.391	7.108	2.229	15.728	4.773	7.126	22.854	12	6.936
11.	Csanytelek	3.089	2.653				0	0	0	0	-	0
12.	Csengele	2.024	1.739	462	1.272	901	2.635	1.302	510	3.145	55	1.554
13.	Csongrád	18.825	16.171	19.961	4.923	4.593	38.577	2.049	22.001	60.578	27	3.218
14.	Derekegyház	1.877	1.612	1.273	735		2.008	1.070	0	2.008	80	1.070
15.	Deszk	3.261	2.801	3.309	5.099	1.540	8.648	2.652	6.157	14.805	19	4.540
16.	Dóc	808	694		964		964	1.193	1.273	2.237	31	2.769
17.	Domaszék	4.167	3.579		5.951		5.951	1.428	2.273	8.224	44	3.402
18.	Eperjes	741	637	956	1.969	744	3.669	4.951	236	3.905	16	5.270
19.	Fábiánsebestyén	2.394	2.056				0	0	0	0	-	0
20.	Felgyő	1.448	1.244				0	0	3.165	3.165	57	2.186
21.	Ferencszállás	705	606		483		483	685	223	706	89	1.001
22.	Forráskút	2.188	1.879	39	1.579	70	1.688	771	1.707	3.395	55	1.552
23.	Földeák	3.372	2.897	4.792	5.376	125	10.293	3.052	4.497	14.790	20	4.386
24.	Hmvásárhely	49.614	42.618	4.149	111.008	2.500	117.657	2.371	54.892	172.549	25	3.478
25.	Királyhegyes	731	628	2.282	808	504	3.594	4.917	817	4.411	14	6.034

26.	Kistelek	7.693	6.608	9.858	11.589	15.284	36.731	4.775	11.881	48.612	14	6.319
27.	Kiszombor	4.336	3.724	4.068	6.683	768	11.519	2.657	6.171	17.690	21	4.080
28.	Kláralfalva	526	452				0	0	437	437	97	831
29.	Kövegy	503	432		194		194	386	285	479	90	952
30.	Kübekháza	1.607	1.380				0	0	2.610	2.610	53	1.624
31.	Magyarcsanak	1.675	1.439	513	434		947	565	1.769	2.716	53	1.621
32.	Makó	25.842	22.198		45.891		45.891	1.776	26.683	72.574	31	2.808
33.	Maroslele	2.234	1.919	3.407	1.711		5.118	2.291	1.800	6.918	28	3.097
34.	Mártély	1.327	1.140	1.944	693		2.637	1.987	1.246	3.883	29	2.926
35.	Mindszent	7.666	6.585	6.627	10.299	83	17.009	2.219	11.130	28.139	23	3.671
36.	Mórahalom	5.569	4.783	4.243	3.292		7.535	1.353	7.776	15.311	31	2.749
37.	Nagyér	649	557	510	1.632	354	2.496	3.846	107	2.603	21	4.011
38.	Nagylak	662	569	1.680	614	369	2.663	4.023	401	3.064	19	4.628
39.	Nagymágocs	3.502	3.008		1.350		1.350	385	5.673	7.023	43	2.005
40.	Nagytóke	519	446				0	0	445	445	100	857
41.	Óföldsé	558	479				0	0	263	263	182	471
42.	Ópusztaszer	2.256	1.938				0	0	1.429	1.429	136	633
43.	Öttömös	826	710	1.787	1.783	1.573	5.143	6.226	1.095	6.238	11	7.552
44.	Pitvaros	1.633	1.403	3.208	2.543		5.772	3.535	1.210	6.982	20	4.276
45.	Pusztamérges	1.218	1.046	1.360	2.508		3.868	3.176	1.805	5.673	18	4.658
46.	Pusztaszer	1.664	1.429		166		166	100	310	476	300	286
47.	Röszke	3.384	2.907	7.324	9.312		16.636	4.916	1.802	18.438	16	5.449
48.	Ruzsa	2.849	2.447	5.506	2.846	65	8.417	2.954	3.758	12.175	20	4.273
49.	Sándorfalva	8.023	6.892	6.526	8.993	490	16.009	1.995	4.608	20.617	33	2.570
50.	Szatymaz	4.356	3.742	4.790	8.123	5.837	18.750	4.304	3.176	21.926	17	5.034
51.	Szeged	163.591	140.525	116.620	101.767	8.621	227.008	1.388	244.753	471.761	30	2.884
52.	Szegvár	5.122	4.400	5.427	5.245	3.367	14.039	2.741	5.101	19.140	23	3.737
53.	Szentes	31.547	27.099	25.814	30.881	1.108	57.803	1.832	51.613	109.416	25	3.468
54.	Székkutas	2.604	2.237	1.129	1.752		2.881	1.106	2.581	5.462	41	2.098
55.	Tiszasziget	1.780	1.529	1.681	1.318		2.999	1.685	1.117	4.116	37	2.312
56.	Tömörkény	1.981	1.702	47	1.432	1.046	2.525	1.275	1.694	4.219	40	2.130
57.	Újszentiván	1.555	1.336				0	0	1.754	1.754	76	1.128
58.	Üllés	3.216	2.763	4.932	6.008	212	11.152	3.468	3.259	14.411	19	4.481
59.	Zákányszék	2.817	2.420	2.475	1.400	1.433	5.308	1.884	2.346	7.654	32	2.717
60.	Zsombó	3.288	2.824	4.940	1.641		6.581	2.002	2.255	8.836	32	2.687
Összesen:		430.868	370.112	302.095	442.995	80.937	826.027	1.917	553.903	1.379.930	27	3.203

Közművelődési kiadások 1 főre eső összege (Ft) (megyei átlag: 1.917)	
1. Bordány	9.197
2. Öttömös	6.226
3. Algyő	4.989
4. Eperjes	4.951
5. Királyhegyes	4.917
6. Röszke	4.916
7. KISTELEK	4.775
8. Csanádpalota	4.773
9. Szatymaz	4.304
10. Nagylak	4.023
11. Nagyér	3.846
12. Pitvaros	3.535
13. Ambrózfalva	3.229
14. Árpádhalom	3.511
15. Üllés	3.468
16. Csanádalbertyi	3.185
17. Pusztamérges	3.176
18. Földeák	3.052
19. Ruzsa	2.954
20. Szegvár	2.741
21. Kiszombor	2.657
22. Deszk	2.652
23. H MVÁSÁRHELY	2.371
24. Baks	2.300
25. Maroslele	2.291
26. MINDSZENT	2.219
27. CSONGRÁD	2.049
28. Zsombó	2.002
29. Sándorfalva	1.995
30. Mártély	1.987
31. Apátfalva	1.975
32. Zákányszék	1.884
33. Ásotthalom	1.863
34. SZENTES	1.832
35. MAKÓ	1.776
36. Tiszasziget	1.685
37. Domaszék	1.428
38. SZEGED	1.388
39. MÓRAHALOM	1.353
40. Csengele	1.302
41. Tömörkény	1.275
42. Dóc	1.193
43. Székkutas	1.106
44. Derekegyház	1.070
45. Forráskút	771
46. Ferencszállás	685
47. Magyarcsanád	565
48. Balástya	527
49. Kövegy	386
50. Nagymágocs	385
51. Pusztaszer	100
52-60. Csanytelek	0
Fábiánsebestyén	0
Felgyő	0
Klárafalva	0
Kübekháza	0
Nagytóke	0
Óföldeák	0
Ópusztaszer	0
Újszentiván	0

Közművelődési és közgyűjteményi kiadások 1 főre eső összege (Ft) (me- gyei átlag: 3.203)	
1. Bordány	9.766
2. Algyő	8.931
3. Öttömös	7.552
4. Csanádpalota	6.936
5. KISTELEK	6.319
6. Királyhegyes	6.034
7. Röszke	5.449
8. Eperjes	5.270
9. Szatymaz	5.034
10. Pusztamérges	4.658
11. Nagylak	4.628
12. Deszk	4.540
13. Árpádhalom	4.508
14. Csandalbertyi	4.493
15. Üllés	4.481
16. Földeák	4.386
17. Pitvaros	4.276
18. Ruzsa	4.273
19. Kiszombor	4.080
20. Ambrózfalva	4.069
21. Nagyér	4.011
22. Szegvár	3.737
23. MINDSZENT	3.671
24. H MVÁSÁRHELY	3.478
25. SZENTES	3.468
26. Domaszék	3.402
27. CSONGRÁD	3.218
28. Apátfalva	3.205
29. Maroslele	3.097
30. Ásotthalom	3.032
31. Mártély	2.926
32. SZEGED	2.884
33. Baks	2.846
34. MAKÓ	2.808
35. Dóc	2.769
36. MÓRAHALOM	2.749
37. Zákányszék	2.717
38. Zsombó	2.678
39. Sándorfalva	2.570
40. Tiszasziget	2.312
41. Felgyő	2.186
42. Tömörkény	2.130
43. Székkutas	2.098
44. Nagymágocs	2.055
45. Kübekháza	1.624
46. Magyarcsanád	1.621
47. Csengele	1.554
48. Forráskút	1.552
49. Balástya	1.243
50. Újszentiván	1.128
51. Derekegyház	1.070
52. Ferencszállás	1.001
53. Kövegy	952
54. Nagytóke	857
55. Klárafalva	831
56. Ópusztaszer	633
57. Óföldeák	471
58. Pusztaszer	286
59. Csanytelek	0
60. Fábiánsebestyén	0

A normatíva aránya a teljes kiadásokhoz (%) (megyei átlag: 36)	
1. Bordány	9
2. Algyő	10
3. Öttömös	11
4. Csanádpalota	12
5-6. Királyhegyes	14
KISTELEK	14
7-8. Eperjes	16
Röszke	16
9. Szatymaz	17
10. Pusztamérges	18
11-15. Árpádhalom	19
Csanádalbertyi	19
Deszk	19
Nagylak	19
Üllés	19
16-18. Földeák	20
Pitvaros	20
Ruzsa	20
19-21. Ambrózfalva	21
Kiszombor	21
Nagyér	21
22-23. MINDSZENT	23
Szegvár	23
24-25. H MVHELY	25
SZENTES	25
26-27. Apátfalva	27
CSONGRÁD	27
28-29. Ásotthalom	28
Maroslele	28
30. Mártély	29
31-32. Baks	30
SZEGED	30
33-35. Dóc	31
MAKÓ	31
MÓRAHALOM	31
36-37. Zákányszék	32
Zsombó	32
38. Sándorfalva	33
39. Tiszasziget	37
40. Tömörkény	40
41. Székkutas	41
42. Nagymágocs	43
43. Domaszék	44
44-45. Kübekháza	53
Magyarcsanád	53
46-47. Csengele	55
Forráskút	55
48. Felgyő	57
49. Balástya	69
50. Újszentiván	76
51. Derekegyház	80
52. Ferencszállás	89
53. Kövegy	90
54. Klárafalva	97
55. Nagytóke	100
56. Ópusztaszer	136
57. Óföldeák	182
58. Pusztaszer	300
59-60. Csanytelek	0
Fábiánsebestyén	0

Települések közművelődési feladatellátásának formái és személyi feltételei ^x – 2002

A FELADAT ELLÁTÁSÁNAK FORMÁJA	SZEMÉLYI FELTÉTELEK							Összes település
	1. Igazgatóval	2. Tagintézmény- ill. intézmény- egység- vezetővel	3. Felsőfokú szakalkal- mazottal	4. Egyéb felsőfokú diplomával alkalmazott	5. Középfokú szakképesítéssel alkalmazott	6. Középfokú, szakképesítés nélküli alkalmazott	7. Nincs személy rendelve a feladathoz	
1. Művelődési Ház	8							8
2. Művelődési Ház tagintézménye		1						1
3. Művelődési Ház és Könyvtár	10		1					11
4. Általános Művelődési Központ		5		2	1	2	6	16
5. Közhasznú társaság	4							4
6. Vállalkozásban működtetett					1			1
7. Közösségi szintér			1			3 ^{xx}	7	11
8. NINCS							10	10
Összes település:	22	6	2	2	2	5	23	62 ^{xxx}

^x A fehér mezők tartalmazzák a törvényes megoldásokat.

^{xx} Köztük van egy városi jogállású település is, ahol a törvényi előírás ellenére sem működtetnek intézményt.

^{xxx} Szegeden háromféle forma is van, ezért nem 60 a végeredmény.